

tendő, hogy két évi, vagy ezen aluli-e a szolgálatban töltött idő. Az önkényes és rosszindulatú felmondásoknak vetett gátat ez a gyakorlat. A Kuria új jogegységi döntése módot ad arra, hogy a munkaadó felmondással megakadályozza a munkavállalót abban, hogy a hat havi felmondási időhöz igényt adó szolgálati időt elérje. Az indokolásból kiemelendő az a hangsúlyozott és egyébként vita alatt sem álló tétel, hogy a végkielégítés megállapításánál nem a felmondás időpontjáig, hanem a szolgálati viszony végleges megszűntéig eltelt idő az irányadó. A kir. Kuria a felmondási időre vonatkozó 41. sz. határozatban kimondott tételt az általános magánjogi szabályból vezeti le, hogy a jog megállapításához megkívánt előfeltételeknek már a jog gyakorlásának időpontjában fenn kell forogniuk.

A 42. sz. jogegységi döntvényben végül az egy évi felmondási idő tekintetében foglalt állást a kir. Kuria. Döntésében az alábbi három feltételhez kötötte ezen igényt: a) magasabb tudományos képzettség vagy azt pótló gyakorlati szakismeret, b) a vállalat nagyüzemi terjedelme, c) az egész nagyvállalatra vagy annak valamely önálló ágára kiterjedő vezető és irányító munkakör. E feltételek együttes fennforgása esetén csak akkor illeti meg kisebb felmondási idő (a fentiek szerint 3—6 hó) az ily képzettségű és hatáskörű tisztviselőt, ha azt kikötötték, (írásban vagy szóval). A bírói gyakorlat állásfoglalása lényegileg a Kuria által kimondott szabályon nyugodott eddig is. Új a határozatban annak éles hangsúlyozása, hogy az egy év szerződéssel 3—6 hónapra mérsékelhető. Állandóan alkalmazott ügyvédre, orvosra e döntés kedvezőtlenebb helyzetet teremt, mint aminő a döntés előtt fennállott. *Dr. Huppert Leó.*

Guzs-szerződés. Ez az új képzési szó a német Knebelungsvertrag magyar kifejezése akar lenni. Erre a belügyminiszteri engedélyre nem szoruló névmagyarosításra a Kuria P. VII. 8462/1928. számú határozata nyújtja az aktualitást. Az igen érdekes határozat tényállási alapja az volt, hogy a felperes szesznagykereskedő az alperes falusi koreszmárosnak készpénz kölcsönt és áruhitelt nyújtott és ezzel kapcsolatosan a koreszmáros arra vállalt kötelezettséget, hogy a vendéglői üzletében szükséges bor, sör, pálinkát és mindenmemű szeszes italt kizárólag csak a felperesnél szerzi be és amennyiben az italokból a legkisebb mennyiséget is mástól szerezné be, esetenként 10 millió K-t fizet, kántérítés és kötbér címén. A Kuria a teljes megállapodást az annak keretében történt kötbérfizetési kötelezettségvállalást is joghatállyal

nem bírónak mondotta ki. Az indokolás kifejti, hogy a gazdaságilag erősebb fél állott nyilván a gazdaságilag gyengébb féllel szemben, akit a megállapodás létesítésére az a körülmény késztetett, hogy felszaporodott nagyszögű tartozását fizetni nem tudta. Ily kényserhelyzetben vállaltatott az a kötelezettség, amely alperest minden időbeli korlátozás nélkül a felpereshez köti az üzlet folytatásához szükséges áruk beszerzése tekintetében és ezt a kötelezettséget bármily csekély mennyiségben máshol való árubeszerzés esetében 10 millió K kötbérrel sankcionálja. Ebben az alperes szorult helyzetének kihasználása és a gazdasági szabadság oly mérvű korlátozása jelentkezik, hogy a felperes részére biztosított jog bírói oltalomban nem részesülhet és ez okból a kereseti kötbérkövetelés meg nem ítéltető.

Ez a határozat harmonikusan illeszkedik be a Kurianak a kizsákmányoló ügyletek tárgyában követett újabb gyakorlatába. E lapok hasábjain ismételten reámutattunk arra, hogy a forgalombiztonság szempontjai nem fojthatják el a szociális nézőpontra sarkalló jogérzeti sugalmakat és nem juttathatnak hatályosuláshoz az erkölcsi és jogérzést sértő megállapodásokat. Reá kell mutatni azonban a határozat kétségtelen helyessége mellett arra is, hogy a forgalombiztonság és a jogérzet harcában nincs 100 százalékos győzelem. A forgalombiztonság szempontja sem hanyagolható el teljes egészében, amint hogy a Kuria ítélezése is mindenkor individualizáltan bírálja el az ilyenmű tényállást. Jogelvi szempontból fontos megemlíteni, hogy a Kuria a gazdasági szabadság nagymérvű korlátozását hozza fel érvül és ennek a megkötöttségnek időbeli korlátozatlanságát, amely szempontot egyébként gyakorlatunk a versenyszabadság korlátozásánál már régóta ismer. Helyénvalónak éreztük volna, ha a Kuria úgy amint ez a versenyszabadság megkötése körül kialakult gyakorlatnál történt, élesen jelezte volna azt az állásfoglalást, hogy a szabad cselekvésnek nem minden megkötése szolgáltat alapot a bírói jogsegély megtagadására, hanem az egyes eset mindenkorai körülményei a maguk összességében adhatnak csak irányítást, vajjon helye van-e a bírói jogsegély megtagadásának. A határozatot nyilván senki sem fogja akként értelmezni, hogy a mozgási szabadság kisebb mérvű megkötöttsége is szemben fogja magát találni a bírói oltalom megtagadásával. De gyakorlati szempontból azért lett volna helyénvaló egy élesebb szembesítés, mert éppen a szerz-szakmában általános gazdasági jelenség, hogy a tőkeerős nagyvállalat pénz- és áruhitellel látja el a közvetítőket, akik sokszor existenciájuk megalapítását kö-

szönhetik az ekként nyújtott készpénz és áruhitelnek. Ha a megállapodás, amellyel az ily kölcsöntvevő az árubeszerzésnek a kölcsöntnyújtó cégnél való kizárólagosságára köti le magát, minden további körülmény nélkül érvénytelen volna, úgy ennek az állásfoglalásnak éppen a védeni kívánt kis ember érdekei adnák meg az árát, mert ily esetben a nagyvállalat bizonyára nem látná magára nézve célszerűnek a kölcsöntnyújtást és így nem működne közre a kis ember existenciájának megalapozásában. Hasonló a helyzet is, mint a tulajdonjogfenntartás esetén, amikor az eladónak biztosított jog elismerése a vevő gazdasági érdekének előmozdítását is jelenti. A kereset tárgyat ugyan csak a kötbér követelés képezte, amelynek meg nem ítélese mindenképen helyes, de ha a Kuria nemcsak a kötbér megállapodást, hanem az egész megállapodást mondotta ki olyannak, amely bírói jogsegélyre igényt nem tarthat, az ítélet precedens erejének világossága érdekében kívánatos lett volna egy oly megszorítás, amely utal arra, hogy az áru beszerzés kizárólagos lekötése önmagában és elvileg még nem föltétlenül vezet a bírói jogsegély megtagadására. *B. S.*

Cessio bonorum. A csődjog reformja még az idők méhében szunnyad, körvonalai azonban kezdenek már kibontakozni. Minden jel arra mutat, hogy az adós vagyonának csődönkívüli felosztása lesz a megoldás. Rendkívül gyakorlati jelentőségű tehát a reform előfutárjának: a kényszeregyezségi likvidációnak jogi elemzése. Dr. György alapos és mélyen szántó tanulmányában (P. J. 1929. 8. sz.) főleg a gyakorlat szempontjából vizsgálta a likvidáció s a csőd összeütközésének, illetve az utóbbi elhárításának problémáját. Az általa idézett bírósági állásfoglalásokból a favor likvidationis esendül ki, azon felismerés következményeképpen, hogy a csőd elhárítása úgy, a hitelezők, mint az adós érdeke. Valóban minden eszközt, mely ezen gazdasági rossz megelőzésére irányul, örömmel kell üdvözlönnünk. A bírói döntések indokolásai azonban nem eléggé kielégítőek, megkíséreljük tehát néhány jogi szemlélettel szolgálni.

A kényszeregyezésben kikötött értékesítési jogot nem magánjogi jogositványnak, hanem a hitelezők követeléseinek behajtására irányuló végrehajtási, tehát *közjogi* jellegű intézménynek kell fogadnunk. A k. e. likvidáció nem más, mint a *végrehajtási eljárás egy különös neme*. Az adós vagyonának átengedése (cessio bonorum) már a régi római jogban is a követelések behajtásának egyik módja volt. „Az átengedett vagyont a hite-